

Succes med sandplay for grupper af udsatte børn i Columbia

Jungianske analytikere tager deres sandkasser ud af klinikkerne og ud på gaderne i The Bronx i Bogota i Columbia. Her laver de, sammen med frivillige, sandplay for børn i grupper. Det er et banebrydende projekt, der virker, og som kan bruges mange andre steder i verden, hvor børn lever under traumatiserende opvækstforhold. Indlægget er skrevet med udgangspunkt i Eduardo Carvallo og Eva Pattis Zojas introduktion til deres projekt på kongressen i august 2013 i København.

The Bronx er et af de farligste boligkvarterer i verden, og her bor blandt andet familier, som - på grund af væbnede kampe mellem regeringssoldater og paramilitære grupper - er fordrevet fra deres landsbyer i Amazonas. De lever som nogle af verdens fattigste omgivet af prostitution, narko, seksuelle overgreb og mord i et område, hvor lejermordere kan købes for småpenge. Hverdagen fortrænges med billige psykoaktive stoffer, og med til billedet hører, at der er mange hjerneskader, aggression og mangel på impuls kontrol i miljøet.

De to jungianere er inspireret af en praksis om "frie klinikker" i Wien og Berlin fra psykoanalysens spæde dage og specielt af Hillman's tanker om, at psykoanalysen må forholde sig til sociale problemer. I et samarbejde med en række frivillige facilitatorer har Carvallo og Zoja gennem de sidste 10 år opbygget en metode, som de kalder "Expressive Sandwork".

Metoden har sandplay som redskab og er for børn i grupper i lokalmiljøet og bygger på 1) den symbolske funktion, 2) relationen mellem barn og facilitator og 3) gruppens sammenhæng og dynamik. Settingen er et stort rum - valgt til lejligheden - i lokalområdet, hvor man samler 12 børn. Hvert barn vælger en af de tolv sandkasser, der er sat op i rummet. Samtidigt vælges så den facilitator, som sidder ved sandkassen. Midt på gulvet er et utal af figurer samlet i kasser og ordnet i kategorier som fx mennesker, dyr, huse, biler, træer, skaller, marmor, etc. Et hold gennemfører 12 sessioner af en times varighed. Facilitatoren er vidne, og der opbygges under forløbet en nærmest usynlig tæt forbindelse mellem barnet og facilitatoren. Derfor er det essentielt, at barnet bruger den samme sandkasse/ facilitator alle 12 gange. Således - mener Carvallo og Zoja - har børnene let ved at følge nogle få regler, som er 1) at de skal arbejde alene, 2) de skal arbejdes i stilhed, 3) man må ikke kaste sandet ud af sandkassen, 4) og hvis de har behov for at tale med deres facilitator, må det ikke forstyrre de andre på holdet.

Carvallo og Zoja præsenterede to meget overbevisende cases på kongressen. Den ene case handler om en dreng på 12, som sammen med familien er fordrevet fra en god og tryk tilværelse i Amazonas til The Bronx. I løbet af de 12 sessioner ses den indre psykiske transformation i udviklingen i hans sandbilleder, som afsluttes med, at der i billedet bygges bro mellem de to indre verdener: den gamle i junglen og den nye i byen. Der blev præsenteret meget stærke vidnesbyrd fra både børn og facilitatorer, og projektet rækker langt ud over individet og ind i det kollektive.

Projektet er støttet af flere organisationer, og der var stor begejstring for projektet på kongressen, som udgiver foredraget i sin helhed i den publikation, der reelt afslutter kongressen.

Hanne Urhøj. Jungiansk analytiker - www.psykoanalyse.nu.